

POLITIEKE BEESTJES

Nieuwsbrief Friese Statenfractie PvdD

Geen kerncentrale bij de Waddenzee

Door Frederique Kosse

Op 25 maart 2025 nam de Tweede Kamer met ruime meerderheid een motie aan tegen de bouw van een kerncentrale bij de Eemshaven. En vervolgens ontving diezelfde Kamer op 19 juni 2026 een brief van het kabinet waarin de bouw van kerncentrales op exact deze locatie als serieuze mogelijkheid wordt gepresenteerd.

Het kabinet beweert dat de natuur in de Waddenzee beschermd en hersteld moet worden. Tegelijkertijd houdt het kabinet de mogelijkheid van kerncentrales in dit gebied open. Dit is uithollen van natuurbeleid én uithollen van democratie: het gaat in tegen de beschermde status van de Waddenzee, de motie tegen kerncentrales en het gaat regelrecht in tegen de wensen van bewoners, natuurorganisaties en overheden in dit gebied.

Het kabinet neemt een eerste besluit over de bouw van kerncentrales in 2027. Tijd om de spandoeken, vlaggen en buttons tegen kernenergie weer uit de kast te halen. Tijd om elkaar op te zoeken en op te staan tegen kernenergie. Wij zijn er klaar voor.

Kernenergie? Nee, bedankt!

IN DIT NUMMER

Zeehonden

Stikstof

Jan Rotmans

The Hidden Bill

Kennisdag

Pride Walk Leeuwarden

Vismigratie

Opinie hittestress

Save the Date

Zeehonden

Gabriëlle Terpstra van de gemeentefractie Leeuwarden attendeerde ons op verstoring van zeehonden in de Waddenzee. En zeehonden zijn beschermde dieren. Wij gingen in gesprek met Zeehondencentrum Pieterburen, bekeken foto's en filmpjes van verstoring en advertenties zeehonden spotten. En wat blijkt? Er zijn bedrijven die afstand bewaren en verrekijkers uitdelen om de zeehonden toch van dichtbij te zien; maar er zijn ook bedrijven die expres te dichtbij komen en zelfs zandbanken opvaren waar zeehonden en hun pups liggen te rusten. Door die verstoring belanden pups onnodig in de opvang. Daarom zijn wij op werkbezoek geweest bij het zeehondencentrum, hebben wij de FUMO ingeschakeld en stelden wij samen met SP en GrienLinks vragen aan het college. Eerste resultaat: veel aandacht in de Friese media, op social media en verstoring als nieuwsitem bij Hart van Nederland. Tweede resultaat: een toezegging voor meer toezicht en handhaving.

We hebben afgesproken om in 2027 tijdens het pupseizoen van de gewone zeehond opnieuw aandacht te besteden aan verstoring. Ook zetten wij in op meer toezicht en handhaving.

Zeehondencentrum Pieterburen is samen met het Werelderfgoedcentrum Wadden (WEC) de komende periode te gast op onze website. Het is echt een aanrader om daar een kijkje te nemen: leuke filmpjes, checklist zeehonden en informatie over het zeehondencentrum. Ga naar: [Homepage | Partij voor de Dieren](#) en klik op 'Lees meer'.

Stikstof

Tijdens de Statenvergadering in mei werd de eerste versie van de Friese aanpak Stikstofreductie en Natuurherstel besproken. Frederique Kosse legde het belang van stikstofreductie uit met behulp van een badeendje: als het bad vol is en de kraan niet dicht gaat, krijg je een overstroming. Er kan geen badeendje meer bij en een mens al helemaal niet. Zo is het ook met stikstof: er moet fors verminderd worden en dan pas wordt vergunningverlening weer mogelijk.

En natuurherstel? Dat gaat niet allen over stikstof, maar ook over water, bodem, verbindingszones. De Statenfractie kreeg voor elkaar dat biologische landbouw en dierwaardige

veehouderij worden meegenomen in de definitieve Friese aanpak. Biologische landbouw is beter voor natuur, boeren en dieren. Dierwaardige veehouderij moet gerealiseerd zijn in 2040, dus we moeten opschieten.

Stikstofreductie en natuurherstel? Het probleem is niet dat we niet weten wat we moeten doen. Het probleem is dat we niet doen wat we al lang weten.

Jan Rotmans

Menno Brouwer was bij de lezing van professor transitiekunde Jan Rotmans in De Grote Kerk in Leeuwarden. Onderwerp: kanteltijd. Volgens Jan Rotmans leven wij in een kanteltijd: een overgangperiode van een oud systeem (fossiel, verspillend) naar een nieuw systeem (duurzaam, lokaal).

Zijn boodschap is dat echte verandering om gedragsverandering vraagt. Ongeveer 70% van de oplossing voor het klimaatprobleem ligt in ander

gedrag en niet in wachten op nieuwe technologie of de zoveelste beleidsaanpassing.

Jan Rotmans benoemde ook regio's waar de omslag naar een nieuw systeem al goed zichtbaar is, met Fryslân als opvallend voorbeeld. Hij benoemde met name Circulair Friesland en het initiatief Fryslân Bloeit. Precies die organisaties waar de Statenfractie zich ook hard voor maakt.

The Hidden Bill

De Nederlandse landbouw lijkt een succesverhaal, maar de prijs die wij betalen is te hoog: jaarlijks €13,3 miljard aan economische waarde, maar jaarlijks ook €18,6 miljard aan schade.

Dit blijkt uit het rapport 'The Hidden Bill: Reshaping Dutch Agriculture' uitgevoerd door Deloitte. Frederique Kosse was in Rotterdam bij het congres dat The Robin Food Coalition en Transitiecoalitie Voedsel organiseerden n.a.v. dit rapport.

Het congres ging over oplossingen, waaronder stoppen met inkomenssteun voor boeren, fiscale voordelen en subsidies voor schadelijke activiteiten en het invoeren van heffingen op landbouwgif en andere schadelijke stoffen.

Mooi congres waarbij duidelijk werd dat je belonen en bestraffen, voedsel en gezondheid, koplopers en politici met elkaar moet verbinden.

Kennisdag Statenfracties

Peter van der Meer, Anja Dijkstra en Frederique Kosse waren in Antropia (Driebergen) voor de Kennisdag Provinciale Staten van PvdD. Een actueel onderwerp deze keer: tegengaan rechtsextremisme en weerbaar bestuur. En dit dilemma stond centraal: Als je je uitsprekt tegen rechtsextremisme, draag je mogelijk bij aan normalisatie; als je je niet uitsprekt mogelijk ook.

De oplossing? Spelregels als basis, net als in de sport. De spelregels voor voetbal bijvoorbeeld gelden voor iedereen die mee wil doen. Wie buitenspel staat of een overtreding begaat, wordt teruggefloten. Houd je je niet aan de spelregels, doe je (tijdelijk) niet meer mee.

De oplossing in de politiek? De regels rechtsstaat als basis. Die regels gelden voor iedereen die mee wil doen. Vrijheid van meningsuiting bijvoorbeeld is een recht, maar als je discrimineert, haat zaait of oproept tot geweld dan zet je jezelf buiten spel. En dan doe je dus (tijdelijk) niet meer mee. Kortom, je mag alles ter discussie stellen uitgezonderd de grenzen van de rechtsstaat. Die staan niet ter discussie.

Pride Walk Leeuwarden

De Statenfractie was samen met fractie Leeuwarden, afdelingsbestuur en werkgroep Súdwest-Fryslân bij de Pride Walk in Leeuwarden.

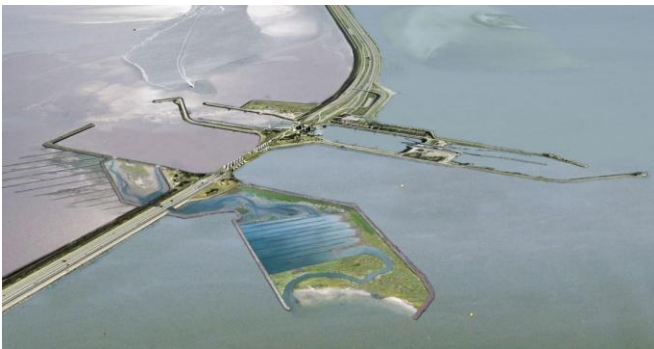
Waarom? De Pride Walk is een statement. Tegen discriminatie. Voor gelijke rechten. Voor een samenleving waarin iedereen zichzelf kan zijn. En het is een feest. Uiteraard is Partij voor de Dieren er dan ook.

Samen met heel veel anderen, waaronder veel jongeren. Voor hen is het helemaal belangrijk dat dat wij blijven opkomen voor de rechten die de basis zijn van onze samenleving. Ben jij er volgend jaar ook bij?

Vismigratierivier

Op World Fish Migration Day ging Anja Dijkstra op excursie naar de Vismigratierivier bij de Afsluitdijk. Wouter van der Heij van de Waddenvereniging gaf een lezing over vismigratie, de impact van de Afsluitdijk op ecologie en de Vismigratierivier.

De Afsluitdijk vormt een barrière tussen de Waddenzeen en het IJsselmeer. Hierdoor kunnen trekvisen zoals aal, zeeforel en bot moeilijk migreren. De Vismigratierivier herstelt de verbinding en maakt mogelijk dat visen heen en weer kunnen zwemmen tussen zoet en zout water. Dit is nodig voor hun voortplanting en zorgt voor een rijkere biodiversiteit waar ook vogels van profiteren.

De Vismigratierivier is niet alleen een technisch huzarenstukje van beton en waterbouw, maar ook een poging om de ecologische ramp als gevolg van de aanleg van de Afsluitdijk recht te trekken. Een vissensnelweg dwars door de dijk. De officiële opening wordt verwacht in het voorjaar van 2027.

Opiniestuk hittestress

Voorkomen van hittestress bij weidedieren is belangrijk. Dit bleek weer overduidelijk tijdens de afgelopen periode met tropische temperaturen. Wij bestookten de NVWA met mailtjes, deden melding en schreven een opiniestuk dat is gepubliceerd in de Leeuwarder Courant en het Friesch Dagblad.

Voorkomen hittestress is goed boeren

Deze zomer zet de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) voor het eerst drones in om hittestress bij landbouwdieren op te sporen. Dit klinkt als vooruitgang: met drones kan de NVWA vanuit de lucht zien waar dieren lijden door hittestress. Maar drones zijn vooral een pleister, want het is al lang bekend waar dieren geen schaduw hebben. Volgens de NVWA is het aantal meldingen van hittestress de laatste jaren toegenomen. Bij die meldingen staan de locaties. Verder blijkt uit inspecties door de NVWA dat beschikking over schaduw – en zelfs water – lang niet altijd op orde is. Ook dan zijn de locaties bekend. Drones zijn niet de oplossing, maar de bevestiging van een probleem.

Wie regelmatig op de zeedijk komt ziet dat schapen daar nul beschutting hebben. Met heet weer zoeken ze naar het kleinste snippertje schaduw: achter een hek of in een streepje schaduw van een paal. Ze gaan zelfs in elkaars

schaduw staan. Zet je auto even stil en binnen de kortste keren liggen er schapen in de schaduw van je auto. Benauwd, hijgend en schuimbekkend. Puur dierenleed.

In de wet staat dat eigenaren hun dieren moeten beschermen tegen extreme hitte. Zo niet, dan moet de NVWA ingrijpen. In de praktijk blijft het vaak bij een waarschuwing. Gevolg is dat het voorkomen van hittestress nog steeds niet vanzelfsprekend is. Maar ook verpachters van grond hebben een verantwoordelijkheid. Je pachters wijzen op hun zorgplicht is natuurlijk prima. Maar als diezelfde zorgplicht niet wordt nageleefd en je grijpt niet in, dan is en blijft hittestress een bedreiging voor het welzijn van de schapen.

De oplossing? Je kunt permanent of tijdelijk schaduw creëren met bomen, heggen, parasols, platte trailers, tentconstructies of schaduwdoeken. Doen de meeste boeren het goed? Zeker. Maar het gaat nog te vaak mis en het voorkomen van hittestress is niet vanzelfsprekend.

Meldingen zijn daarom belangrijk. Hierbij een oproep: Zie je dieren zonder schaduwplekken? Noteer de precieze locatie, maak een foto of filmpje en meld het bij de NVWA. Dierenleed moet je nooit accepteren.

SAVE THE DATE

Samen met het afdelingsbestuur van Fryslân organiseert de Statenfractie op 2 oktober een lezing over weidevogels en basiskwaliteit natuur. Spreker: Bernard de Jong van de Vogelbescherming.

Leden van PvdD kunnen zich in augustus aanmelden (verplicht vanwege beperkte beschikbaarheid van plaatsen) via de nieuwsbrief van PvdD Afdeling Fryslân.

Deze nieuwsbrief verschijnt 1 x per kwartaal.
Redactie: Menno Brouwer, Frederique Kosse, Flora van der Erve

© Friese Statenfractie Partij voor de Dieren

Wil je geen nieuwsbrief meer ontvangen? Stuur een mail naar:
partijvoordedieren@fryslan.frl

**Partij voor
de Dieren**

Statenfractie Fryslân

AGENDA O.A.

16 september
Hoorzitting Omgevingsvisie
– Leeuwarden

2 oktober
Lezing Vogelbescherming –
Leeuwarden

6-7 oktober
IPO-congres – Enschede

9 oktober
Friese Voedselalliantie –
Leeuwarden

3 november
Wadden Data Dag – Leeuwarden